

פרוטוקול מס. 246

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה, שהתקיימה
ביום ששי, כ"ח באדר תשל"ז - 18.3.77, משעה 08.30.

(בתל-אביב, בבניין המרכז לשלטון מקומי)

נ ו כ ח י ם - חברי הוועדה:

י. ארידור - היו"ר
י. בארי
א. ורדיגר
ב.צ. קשת
יוסף חמיר

מ ר ז מ נ י ם:

מר שפט - משרד הפנים
מר מליון - המרכז לשלטון מקומי

מ ז כ י ר ה ו ו ע ד ה:

יהושע ברזני

ק צ ר נ י ח:

שולמית פרג

בסדר-היום: חוק הרשויות המקומיות (תמורת ארנונת רכוש), תשל"ה-1975
תקנות בדבר כללים לחלוקת תמורת ארנונת רכוש - (אושר בחקון).

-1364-

(יגאל) ק"מ 10.4.77

היו"ר י. ארידור:

אני פותח את הישיבה.

על סדר היום - חוק הרשויות המקומיות (תמורת ארנונת רכוש), תשל"ה-1975 - תקנות בדבר כללים לחלוקת תמורת ארנונת רכוש.

מר שפט:

אני מבקש סילחתכם. חברי, אריה הכט, שהתכוון לישיבה, לא יכול היה לבוא

היום.

ח"כ קשת, זו הפעם האחרונה שאתה יושב בישיבת הוועדה במושב זה, לכן ברצוני לציין שכאשר הבאנו את התקנות הללו בשנה שעברה, אתה העירות לנו כמה הערות, ואנחנו הקשבנו להן. כך שהפעם אנחנו מנסים להביא נוסח שונה בעקבות הערותיך.

בזמנו אמרת כי הרשויות המקומיות הקטנות מקופחות, אם זכור לך. לכן הוויכוח הוא בין הרשויות המקומיות הגדולות. במקרה, בעת ההסכם, היו רשויות קטנות ובלתי מפותחות, ובאיזה שהוא מקום הן לא קבלו את האחוז המגיע להן מאותו הסדר שהיה.

לפני שנכנס לעצם העניין ברצוני להעיר שתי הערות: תמורת ארנונת רכוש נהפכה לאחת ממקורות ההכנסה היציבות בארץ. המקור הזה הוא דינמי, שכן הוא קשור עם הכנסות למדינה. כך שהפרש בין השנה הקודמת והנוכחית מגיע לסכום של כ-55%. בשנה קודמת חלקו 960 מיליון ל"י. ואילו השנה הסכום יעלה על 1,5 מיליארד ל"י. לכן הפרש הוא של כ-55% נומינלי, אפילו ריאלי יש בזה, כי האינפלציה לא היתה אינפלציה של 55%. זה מראה את ההכנסה במדינה. זה נותן אינדיקציה לגבי הכנסות המדינה במסים למיניהם. זה אחד מהמקורות שהוא יציב ומדויק, ושהוא גם עולה בהתמדה.

מר מליון:

ארנונה כללית מכניסה מ-9% עד 10%. לגבי מס רכוש היתה הכנסה של 1.5 מיליארד ל"י.

מר שפט:

השינוי המהותי בתקנות לעומת התקנות הקודמות הוא בזה שאנחנו אומרים שכל רשות מקומית תקבל לפחות 10% מתקציבה שהיה לה בשנה קודמת. כלומר, עושים באיזה מקום צדק, שבשנת 1967/68, בעת ההסכם, הרשויות היו קטנות ובלתי מפותחות. בשנה זו הן יקבלו לפחות 10% מתקציבן המקורי המאושר.

מאחר והערתם לנו כי הסכט זה אינו עונה לצרכים של הרשויות הקטנות, אז אמרנו לתקן את זה לגבי הקטנות. ברצוני לציין כאן שהמרכז לשלטון מקומי הסכים לזה ביוזעין על מנת לעשות צדק, והתוצאה היא ש-84 מיליון ל"י עוברים מהגדולים לקטנים. סכום זה ניתן בנוסף למה שהרשויות המקומיות הקטנות מקבלות.

ב.צ. קשת:

האם זה רק סכום זה של 80 מיליון ל"י?

מר מליון:
מר שפט אומר כך, שאילו היינו מחלקים את הכסף לפי המפתח הקודם, אז העיריות הגדולות היו מקבלות כ-84 מיליון ל"י יותר. ועתה, לפי המפתח החדש, תיאורטית, זה יורד מהגדולות ועובר לקטנות. (מר שפט: לא תיאורטית, אלא פרקטית זה עובר אליהן) אבל הן לא מקבלות את זה.

מר שפט:
בסעיף 1(2)(ב) תראו את הגישה.
השוני ירד מ-40% ל-20%. בשנה שעברה זה היה 40%, עכשיו זה 20% אשר יחולקו בין הרשויות המקומיות האמורות בפסקה (1); ובסעיף 1(2)(ב) מקדם הבניה ומקדם ריבוי אוכלוסין ירד מ-10% ל-5%, והטעמים מובנים.

הערה אחרונה לגבי שינוי הבסיס לגבי גידול אוכלוסין: "גידול האוכלוסין ייקבע לפי פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בענין רשימת הישובים, אוכלוסייתם וסמליהם." לדעתנו, המרשם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מדויק יותר. לכן אנחנו מבקשים לעבור לממד יותר טוב.

י. תמיר:
השינויים היום הם טובים יותר מהקודמים.
לגבי המקדם של האוכלוסין, בסעיף קטן (2) אני מבקש תיקון שלדעתי, אמנם איננו משמעותי, אבל הוא מרמז: אני מציע למחוק את המלה "גידול האוכלוסין", ובמקום זה יבוי "מספר האוכלוסין".

אנחנו התחלנו בגידול האוכלוסיה ברצועת החוף, והתוצאה ברורה. היום אנחנו יכולים לעודד גידול אוכלוסין בנגב, בגליל, ולנסות להשפיע על ריסון גידול אוכלוסין בערים הגדולות.

מר שפט:
אם תאמו "הפרש האוכלוסין ייקבע לפי פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה..." - אז בבקשה.

י. תמיר:
אני נגד מתן עידוד לגידול מספר האוכלוסין במקומות בהם אנחנו חיים. אנחנו צריכים לעודד אוכלוסין בגליל התחתון, בדרום הארץ. לדעתי, המלה "גידול" מעודדת, שכן אז הם יעשו את הלחץ הדרוש.

מר מליון:
מדובר כאן על מודד של תוספת אוכלוסין או פחות. לדעתי, הצעת מר שפט - שבמקום "גידול" יבוא "הפרש", נראית לי.

מר שפט:
הוויכוח הוא על סימנטיקה. ואני מקבל את הצעת ח"כ תמיר.

האמת היא שאנחנו מבססים את זה על גידול.

מר מליון:

אני מבקש לאשר את זה.

מר שפט:

אנחנו מצטרפים לבקשה זו.

מר מליון:

אנחנו מדברים על חשלום לרשויות מקומיות על סמך גידול אוכלוסייתן.

ב.צ. קשת:

מה שמעניין אותי זה העניין של 10%. מדוע קבעתם 10%? אכן זו התקדמות. קודם לכן זה היה שרירותי. ראינו טבלה שלא הסכמנו לה. כי ראינו שיש בה עיוותים הן בסקטור היהודי והן בסקטור המעוטי. מדוע 10%? אם אתם אומרים שזה יגיע ל-14%-14.5% של סך הכל התקציב הרי המשחק שנוטר הוא על 4%-4.5%. שזה 4 מיליון ל"ג על כן אני שואל, מדוע צריך לאפשר את זה?

אני מביין שזה מהווה לחץ על העיריות הגדולות. האם אנחנו צריכים להסכים ל-10%? מדוע שהמקומות הקטנים שזקוקים לעידודים לא יקבלו עוד 1%-2%?

מכל מקום, אני מקבל בב רכה את העניין הזה של 10%. אכן זו התקדמות מעשית, שכן לפני כן משרד הפנים לא יכול היה לזוז. אומרים עכשיו שהתקדמות זו מסתכמת ב-80 מיליון ל"ג. אני אומר, אם התקדמנו, אז אולי

נעשה עוד צעד קדימה!

בסעיף 1(2)(א) כתוב "רשות מקומית חדשה" = מה זה? האם יש כאלה?

א. ורדיגר:

אין לנו השנה רשות מקומית חדשה. העניין הזה הוא רק לשנה אחת.

מר שפט:

אם אנחנו רוצים לעודד, אז אנחנו מעודדים השנה דבר שאיננו קיים.

א. ורדיגר:

האם זה חל על מועצה אזורית? (מר שפט: כן) יש מועצה אזורית חדשה שעליה שמעתי

היו"ר י. ארידור:

הבוקר ברדיו - שמה "ערבה".

אני חושב, אם אנחנו מדברים על רשות מקומית חדשה שתקבל לאחר שנה 10% מסך

א. ורדיגר:

א. ורדיגר:

הכל תקבולים לתקציבה, אז אני הייתי מעלה לשוב חדש כזה ל-15%.
וזה יהיה מבחינת העידוד וגם מבחינת המעשה.

מדובר על שנה שקדמה.

ב.צ. קשת:

שזה השנה הנוכחית.

היו"ר י. ארידור:

שנת החלוקה זה שנת תקציב 1976.

מר שפט:

הייתי מציע בסעיף זה להגדיל ל-15%.

א. ורדיגר:

מר מליון:
מה שלא ייעשה, יהיה לא צודק. אנחנו מדברים על חלק קטן מהתקציב של הרשויות המקומיות. למעשה, למה שאנחנו חותרים כל הזמן הוא, למצוא נוסחה לגבי כל הכספים. ואם יחלקו כספים לפי נוסחה אחרת, הרי שלא ייעשה ולא כלום.

התמורה של מס רכוש ניתנת עבור העברת מס רכוש לממשלה, ועניין זה היה מבוסס על מזיגה בפועל. אילו היינו ממשיכים בזה כל הזמן, אז היה ממשיך העיוות הנורא שנוצר בעניין זה, שכך מס רכוש באותם מקומות קטנים לא היה, או שהיה מס רכוש נמוך מאד. עכשיו אנחנו הופכים לאט לאט משהו שנשכח מהיסטוריה, ואת זה אפשר לעשות באופן הדרגתי.

על כל פנים, לא מתקבל על הדעת שרשות מקומית תעשה לה חיים קלים, ושהיא תקבל הכל מהממשלה, ועל ידי כך היא לא תעלה את הארנונה הכללית. רשות מקומית כזו רוצה להיות פופולרית, ולכן היא לא מעלה את המס.

ח"כ קשת אמר שצריך מפעם לפעם "לשבש" את המפתח לטובת המקומות הקטנים. וזה אכן נעשה. 84 מיליון ליישיועברו למקומות הקטנים, זה הרבה כסף לקטנים, וזה איננו כסף רב לגדולים. מי שייחנה מזה - זה המגזר הערבי.

אם כן, אני מסתפק.

ב.צ. קשת:

ואני אינני עומד על הצעתו.

א. ורדיגר:

לח"כ ורדיגר, אם נחחיל ב-15% אז
לא נוכל להגיד בשנה הבאה לקבל פחות.

מר מליון:

לכן זה איננו מתקבל על הדעת.

אני לא עומד על הצעת.

א. ורדיגר:

לחקן בסעיף 1(2)(ב)2, בשורה השניה
וגם בשורה החמישית - במקום "גידול במספר
האוכלוסין" יבוא "ההפרש במספר האוכלוסין".

ה ו ח ל ט

אני יכול לומר כאן כי ההפרש לא
יוכל להיות כלפי מטה.

א. שפט:

להוריד להם, זה ייעשה רק ברגולציה

כפי שאנחנו עושים.

סעיף 1(2)(ב)2 בחיקון - נחקבל

מר שפט:
הערה אישית: הואיל ולצער הרב, לא
נזדמן לי להפרד מחברי הוועדה בישיבת
הפרידה של הוועדה. יורשה לי להודות לכולכם, ובמיוחד לאלה שיושבים
כרגע - ואין זה מקרי, אלה הם חברי הוועדה המטרידים בישיבות הוועדה -
על היחס החם, הלבבי, אף אם לפעמים היחס הוא מתוח, הנחמד והענייני.
אנחנו - אני אישית, שיושב מטעם הממשלה - זכינו לכך מטעם הוועדה
הזו בקדנציה זו.

אני מודה לכם.

אני רוצה להודות בשם הוועדה לשני
האורחים שלנו - מר מליון ומר שפט.
כולנו נהננו מהשתתפותכם, וזה היה לנו לעזר רב בעבודת הוועדה.

היו"ר י. ארידור:

אני לא אומר מילות פרידה בשם הוועדה, כי
הוועדה לא נפרדת מכם. אולי הכנסת נפרדת מכם. מי שיחזור מאתנו לוועדה
זו ודאי ישמח להפגש אתכם.

אני לא אומר דברי פרידה, כי זו
לא הישיבה האחרונה.

מר מליון:

תודה רבה. הישיבה נעולה.

היו"ר י. ארידור:

הישיבה ננעלה בשעה 09.30.